

Mizející historie jednoho z nejstarších domů v Bystřici, který je spjat s pohřebnictvím

V dubnu 2026 jsem byl u jednoho z mála posledních nejstarších domů v naší obci domku čp.11, krátce před jeho demolicí. Vzhledem k havarijnímu stavu toho objektu a přilehlé hospodářské budovy bylo nutné domek zbořit. Zachována byla však studna z přelomu 19. a 20. století.

Foto: Petr Majer
Dům čp.11

Studna

O historii vzniku uvedeného domu toho víme poskrovnu. V Kronice evangelického sboru augsburského vyznání jejímž autorem byl pastor Karol Michejda se uvádí: „Původní vlastník Jiří Drozd měl finanční problémy v r. 1880 a vypadalo to na licitaci, ale nakonec v roce 1884 prodal dům zeť Turoňovi a nechal si 3 jitra polí, které od něho sbor koupil. Později v roce 1891 bylo koupeno celé hospodářství sborem i s domem.“

Následně byl dům v pronájmu v užívání sboru. V archivu bystřického kronikáře je dokument ve kterém jsou někteří uvedeni:

Bescheinigung der Uebernahme des Tr.						
Postfach- Nummer	Zeichen und Nummer	Anzahl	Art der Ver- packung	Der Sendung		Bestimmung
				Stück	Gewicht	
11	Evangelische Kirchgemeinde f. d. B.					
	Burko Karol huter.			16/6	1896	
	- - - - - Karol Kana			24/11	1893	
	Karol Jan Kistner			11/6		
	- - - - - Anna Jan			12/6		
	- - - - - Karol Jan Kistner			1/10		
	Karol Jan Kistner			19/12	1898	
	- - - - - Karol			23/12	1898	
	Kristal Karol Kana			1/4	1886	
	Lavota Ilaric Kistner			18/3		
	- - - - - Anna Kistner			18/3		
	- - - - - Karol			18/3		
	Maros Pavel Kistner			8/3	1874	
	- - - - - Karol Kana			23/12	1898	
	Lavota Jan Kistner			18/3	1890	
	- - - - - Karol Kana			23/12	1898	

1. Die Rubriken 1 bis inclusive 12 hat der Absender auszufüllen, und ist im Nie-
2. Die Eintragungen haben unmittelbar untereinander, d. h. ohne Preislösung

V pozůstalosti paní Szoloné je zajímavá fotografie z roku 1944, kdy na zahradě u domu čp.11 budovala rodina Jana Mrózka protiletický kryt.

Připomeňme si životní osudy jedné z rodin, která v domě čp.11 žila, která svůj život zasvětila pohřbívání po tři generace

Zuzana Szoloná roz. Mrózková

Foto: Petr Majer
Zuzana Szoloná

Narodila se 18. března 1923 v Bystřici. Po ukončení polské obecné školy zůstala doma u rodičů. Učila se dobře, tehdejší ředitel školy Albert Ciahotny hovořil s jejím otcem a navrhoval mu, aby dále pokračovala ve studiu, jenže otec Zuzany byl neoblomný a zdůvodňoval to tím, že doma jí bude více potřeba, práce je hodně a škola je zbytečná, řekla mi paní Szoloná v roce 2009, kdy jsme se poprvé setkali..

Foto: soukromý archiv Zuzany Szoloné
Jan Mrózek s manželkou Evou

Její otec Jan Mrózek byl v obci hrobníkem a vlastně společně se svou manželkou Evou vykonávali tuto potřebnou, ale v té době i poměrně namáhavou práci celých 44 let. „**Nejhorší to bylo v zimě, půda byla zmrzlá a musel se odkopat nejprve ten zmrzlý krunýř. Hrob musel být včas a řádně vykopán**“, vzpomínala Zuzana Szoloná.

Foto: soukromý archiv Zuzany Szalonové
V kroji, rok 1939

V době 2. světové války byli její rodiče nuceni přijmout Volksliste III slezskou národnost. Zuzana Szoloná musela nastoupit do práce ve školce, tehdejší Kindergarten. V roce 1944 se vdala, její manžel Jan Szolony byl rodákem ze sousední obce Hrádku.

Foto: soukromý archiv Zuzany Szoloné
Svatba 14.5. 1944

Paní Szoloná pracovala společně se svou maminkou Evou jako hrobnice. Ukázala mi tři velké sešity, šlo o evidenci všech hrobů, které vykopali od roku 1955 do roku 1983. „**Když někdo v obci zemřel, tak zašel na faru a pak k nám, k hrobníkovi. Tuto práci jsme vykonávali po tři generace. Prvním hrobníkem byl můj dědeček Jan Samiec, který se narodil v roce 1851 (ukazuje jeho Domovský list – pozn.). Měl neobyčejnou paměť, nepotřeboval si zapisovat údaje o pohřbených lidech, vše nosil v hlavě a přesně věděl, kde je kdo pochován. Zhruba po 10 letech bylo možné do stejného hrobu pohřbit dalšího nebožtíka. No a ještě jedna věc se za ta dlouhá léta změnila. Byly to samotné hroby. Můj děda když vykopal hrob, tak se zpravidla zasypal a nechal se zarůst trávou. Mnozí lidé v Bystřici byli chudobní a neměli peníze na pomníky. Kostelník měl krávu a ta tyto hroby spásala. V době, kdy byl hrobníkem můj otec, již byla situace jiná, lidé byli bohatší a nechali si stavět pomníčky i hrobky. Pamatuji si, že bohatší lidé si zaplatili v Třinci pohřební kočár tažený černými koňmi, ti byli nejdražší. Dnes je situace ještě viditelnější, lidem nestačí betonový rám, ale na hřbitově najdete terasové mramorové hroby, je vidět, že lidé mají peníze. Někteří chtějí jen ukázat, že na to mají. Někdo zaplatí za hrob 20 000 korun, ale jeho soused dá 30 000 korun, jen aby ukázal, že na to má. To se mi nelíbí.**“ uvedla paní Szoloná. Její manžel Jan zemřel v roce 2000 ve svých jednaosmdesáti letech.

Krátce před mojí návštěvou v roce 2009 oslavila své 86 narozeniny. Zeptal jsem se jí, jaký má recept na dlouhověkost.: „**Víte, celý život jsem těžce pracovala, vzpomínám na dobu války, a na fyzicky náročnou práci na hřbitově. S manželem jsme děti neměli, ale žili jsme spokojeně a to určitě moc pomohlo tomu, že se dnes cítím spokojená. Jsem ráda, že moc nezapomínám, a že mám na svůj život moc krásné vzpomínky.**“

V dalších letech jsem ji několikrát navštívil, do audioarchivu kronikáře jsem natočil řadu vzpomínek na život v naší obci, na těžké období německé okupace v letech 1939-1945. Paní Szoloná byla věřící, pokud jí to zdraví dovolovalo, tak se navštěvovala bohoslužby v evangelickém kostele. Zvláště si cením bible z roku 1738, kterou mi věnovala a řadu dobových fotografií z 20. a 30. let minulého století.

Foto: Petr Majer

Paní Zuzana Szoloná zemřela 30. září 2015, bylo jí 92 let.

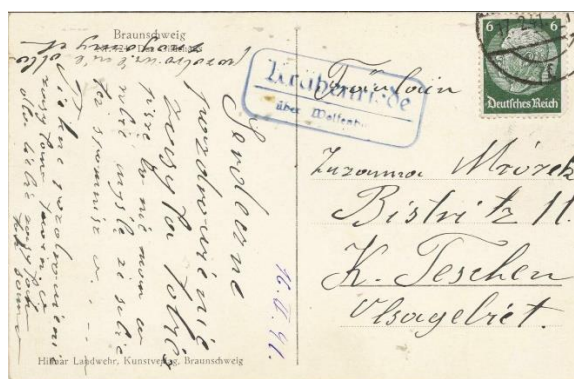
Jan SZOLONY

Válečný veterán, příslušník Československé samostatné obrněné brigády
ve Velké Británii

Foto: soukromý archiv Zuzany Szoloné

Narodil se 12. srpna 1919 v Hrádku ve Slezsku. Jeho otec Jan Szolony byl zaměstnán v Třineckých železárnách, maminka Marie, roz. Válková byla v domácnosti. Vychodil českou obecnou a měšťanskou školu v sousední Bystřici nad Olzou a nastoupil do zaměstnání v Třineckých železárnách jako dělník. Krátce před vypuknutím 2. světové války se v Bystřici seznámil se Zuzanou Mrózkovou. Zachovala se bohatá korespondence z tohoto období.

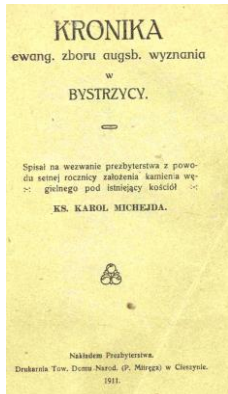

Protože jeho rodiče přijali již v roce 1940 Volkliste III, slezskou národnost, byl v roce 1941 odeslán na nucené práce do německého města Braunschweig v Dolním Sasku. Koncem roku 1943 se vrátil do Bystřice a v květnu 1944 se se Zuzanou Mrózkovou oženil. Po svatbě však obdržel povolávací rozkaz a musel nastoupit do Wehrmachtu. Základní výcvik absolvoval ve Francii. Zde z německé armády dezertoval a po krátkém soustředění v zajateckém táboře se přihlásil do Československé samostatné obrněné brigády (ČSOB) ve Velké Británii, kde byl 22.10. 1944 prezentován. Po absolvování krátkého výcviku byl zařazen k 1. rotě Motorizovaného praporu, a odvelen znovu do Francie, kde bojoval až do konce války při obléhání přístavního města Dunkerque. Demobilizován byl až 21. prosince 1945 u vojenského útvaru v České Lípě a do Bystřice se vrátil na vánoce 1945. Za účast v boji proti nacistickému Německu byl vyznamenán Čs. pamětní medailí se štítkem Velká Británie.²⁾

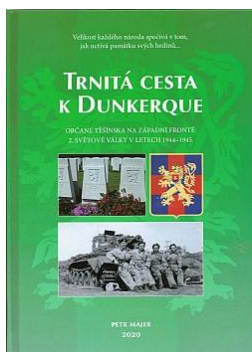
Po válce nastoupil do Třineckých železáren a v roce 1955, společně se svou ženou Zuzanou vykonával práci hrobníka. Zemřel v roce 2000.

Odkazy

1) KS. KAROL MICHEJDA:, KRONIKA ewang. Zboru augsb. Wyznania ,Cieszyn,1911, s. 71,

2) V knize Trnitá cesta k Dunkerque, vydané v roce 2022, je zaznamenáno celkem 40 občanů Bystřice, které jsem vyhledal v archivech, kteří se účastnili v době 2.sv.války bojů při obléhání přístavního města Dunkerque ve Francii. (s.114-116)

PhDr.Petr Majer,CCy
Kronikář obce Bystřice